

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 191/02-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. decembra 2002 predbežne prerokoval sťažnosť P. K., bytom K., zastúpeného advokátkou JUDr. V. K., Advokátska kancelária K., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Michalovce v konaní o povolenie obnovy konania vedenom pod sp. zn. 15 P 78/90, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. júna 2002 doručená sťažnosť P. K., trvalo bytom K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 P 78/90.

Sťažovateľ uviedol, že v apríli 2001 podal na spomínanom súde návrh na obnovu konania. Okresný súd je však nečinný a vo veci doposiaľ nevykonal žiadny procesný úkon. O obnovu konania žiada preto, lebo okresný súd porušil v pôvodnom konaní jeho základné právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti, zaručené v čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd. Okresný súd tak duplicitne porušuje jeho právo zaručené ústavou, resp. Listinou základných práv a slobôd.

Sťažnosť sťažovateľa nespĺňala náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené v § 20 ods. 1 v spojení s § 53 ods. 1 a v § 20 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Na základe výzvy ústavného súdu z 12. júla 2002, v ktorej upozornil sťažovateľa na náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom a vyzval ho, aby v lehote 14 dní od doručenia výzvy nedostatky svojej sťažnosti odstránil, doplnil sťažovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne advokátky JUDr. V. K., ktorú splnomocnil na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, svoju sťažnosť podaním z 23. augusta 2002.

V tomto podaní sťažovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne upresnil, že návrh na obnovu konania bol na okresnom súde podaný 5. januára 2001. Týkal sa konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 19 P 78/90, skončeného rozsudkom z 27. októbra 1998, ktorý sa stal právoplatným, pretože sťažovateľ sa proti nemu odvolal neskoro. Sťažovateľ taktiež poukázal na dôvody podania návrhu na obnovu konania a na okolnosti a následky exekučného konania, ktoré bolo proti nemu na základe právoplatného a vykonateľného rozsudku okresného súdu sp. zn. 19 P 78/90 z 27. októbra 1998 začaté. Uviedol, že prietahmi v konaní o obnove konania „bola spustená lavína právnych skutočností“, ktoré spôsobili a stále mu spôsobujú „straty finančné a morálne“.

Na základe uvedeného navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol: „Nekonaním Okresného súdu v Michalovciach vo veci č. sp. 15 P 78/90 bolo porušené právo sťažovateľa zakotvené v Ústave SR, čl. 48 ods. 2 a preto sťažovateľovi prináleží od Slovenskej republiky odškodné za morálnu a majetkovú ujmu vo výške 400.000.-Sk.“

II.

V rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti vyzval ústavný súd predsedu okresného súdu, aby sa k podanej sťažnosti vyjadril, a vyžiadal si od neho spisový materiál týkajúci sa predmetnej veci vedenej pod sp. zn. 15 P 78/90.

Okresný súd vo vyjadrení podpredsedu v liste č. Spr 611/02 zo 16. októbra 2002 uviedol, že sťažovateľ podal 5. januára 2001 návrh na obnovu konania v právnej veci sp. zn. 19 P 78/90 (o návrhu matky G. K., rod. V., na zvýšenie výživného na maloleté deti sťažovateľa – R., T. a P. K.) skončenej rozsudkom z 27. októbra 1998, ktorý sa stal právoplatným 3. septembra 1999.

Sťažovateľ však ešte 12. januára 2000 podal na okresnom súde návrh na zníženie výživného na maloleté deti, ktoré má so svojou bývalou manželkou G. K., rod. V. O tomto návrhu rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 15 P 78/90-182 z 13. apríla 2000 tak, že návrh sťažovateľa zamietol. Sťažovateľ sa proti tomuto rozsudku odvolal, v dôsledku čoho bola vec (vrátane spisového materiálu sp. zn. P 78/90) od 12. októbra 2000 na odvolacom súde. Spisový materiál bol okresnému súde vrátený až 11. apríla 2001 a napadnutý rozsudok okresného súdu bol rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 18 Co 386/00 z 31. januára 2001 potvrdený.

Sťažovateľ podal následne na sudcu, ktorý rozhodoval o návrhu na obnovu konania, trestné oznámenie, v dôsledku čoho tento predložil 5. júna 2002 spis predsedovi okresného súdu s vyjadrením, že sa vo veci cíti byť zaujatý. Predseda okresného súdu prideliť 10. júna 2002 vec do iného senátu a 30. septembra 2002 bolo o návrhu sťažovateľa na obnovu konania rozhodnuté uznesením o zamietnutí tohto návrhu.

Spisový materiál, ktorý si ústavný súd od okresného súdu vyžiadal a medzičasom vrátil, potvrdzoval skutočnosti uvedené vo vyjadrení zo 16. októbra 2002. Nevyplývalo však z neho, že by uznesenie okresného súdu z 30. septembra 2002 o zamietnutí návrhu na obnovu konania nadobudlo právoplatnosť.

III.

1. Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu taktiež skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

2. Sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy – „Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov...“ – v konaní okresného súdu o jeho návrhu z 5. januára 2001 na povolenie obnovy konania smerujúcom proti rozsudku okresného súdu č. k. 19 P 78/90-130 z 27. októbra 1998 (ďalej len „rozsudok z 27. októbra 1998“), ktorý nadobudol právoplatnosť 3. septembra 1999.

Týmto rozsudkom okresný súd na základe návrhu bývalej manželky sťažovateľa o zvýšenie výživného z 30. januára 1998 zmenil rozsudok Mestského súdu v Košiciach č. k. 18 C 669/90-29 z 23. apríla 1991 tak, že zvýšil výživné sťažovateľa na ich tri maloleté deti, pričom mu uložil aj povinnosť splácať nedoplatok dlžného výživného v splátkach.

Návrhom na obnovu konania sa sťažovateľ domáhal, aby okresný súd povolil obnovu konania vedeného pod sp. zn. 19 P 78/90 a aby po prejednaní veci vydal rozsudok, ktorým návrh matky zamietne.

3. Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu je účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdneho orgánu, pričom k naplneniu tohto práva dochádza zásadne až právoplatným súdnym rozhodnutím (napr. II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, I. ÚS 55/97 a II. ÚS 813/00).

Účel označeného základného práva v občianskom súdnom konaní možno definovať aj ako potrebu, aby u osoby, o ktorej občianskom práve alebo záväzku má rozhodnúť súd, bol stav jej právnej neistoty odstránený právoplatným súdnym rozhodnutím v primeranej lehote.

4. Právna neistota sťažovateľa vyvolaná návrhom jeho bývalej manželky z 30. januára 1998 na zvýšenie výživného bola odstránená rozsudkom okresného súdu z 28. októbra 1998, ktorý nadobudol právoplatnosť 3. septembra 1999. Týmto rozsudkom bola sťažovateľovi uložená povinnosť platiť zvýšené výživné a tiež zaplatiť nedoplatok dlžného výživného, čiže okresný súd rozhodol právoplatne o jeho občianskom záväzku.

Právoplatný rozsudok okresného súdu z 28. októbra 1998 predstavoval prekážku veci rozhodnutej, pretože podľa § 159 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova.

Podľa § 163 ods. 2 OSP síce možno zmeniť aj bez návrhu rozsudky o výchove a výžive maloletých detí, avšak len ak sa zmenia pomery.

5. Sťažovateľ chcel dosiahnuť zmenu právoplatného rozsudku okresného súdu z 28. októbra 1998 cestou mimoriadneho opravného prostriedku, obnovy konania, a preto podal 5. januára 2001 návrh na obnovu konania. Tvrdil, že je daný dôvod pre obnovu konania podľa § 228 ods. 1 OSP (ak sú tu skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazy, ktoré účastník konania bez svojej viny nemohol použiť v pôvodnom konaní, pokiaľ môžu privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie vo veci).

Podľa § 234 ods. 1 OSP návrh na obnovu konania súd uznesením buď zamietne, alebo obnovu konania povolí. V zmysle ods. 3 citovaného ustanovenia povolením obnovy konania odkladá sa vykonateľnosť rozhodnutia o veci.

Podľa § 235 ods. 1 OSP len čo nadobudne rozhodnutie o povolení obnovy právoplatnosť, súd bez ďalšieho návrhu vec znova prejedná. Pritom prihliadne na všetko, čo vyšlo najavo ako pri pôvodnom konaní, tak aj pri prejednaní obnovy.

Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia ak súd zistí, že napadnuté rozhodnutie je vecne správne, zamietne uznesením návrh na jeho zmenu. Ak súd napadnuté rozhodnutie vo veci samej zmení, nové rozhodnutie nahradí pôvodné rozhodnutie.

6. V konaní o návrhu na obnovu konania – v štádiu do rozhodnutia o povolení obnovy konania alebo rozhodnutia o zamietnutí návrhu na obnovu konania – nie je aplikovateľný čl. 48 ods. 2 ústavy v časti týkajúcej sa práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, pretože nejde o rozhodovanie o občianskom práve alebo záväzku a odstránenie stavu právnej neistoty v primeranej lehote právoplatným rozhodnutím vo veci. Takéto rozhodnutie už bolo totiž vydané v pôvodnom konaní, v zmysle § 159 ods. 1 OSP predstavuje prekážku veci rozhodnutej a túto nemožno prejednávať znova.

Prekážka veci rozhodnutej odpadne len nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia o povolení obnovy konania podľa § 235 ods. 1 OSP, keď súd bez ďalšieho návrhu vec znova prejedná. V tomto štádiu už preto ide o rozhodovanie o občianskom práve alebo záväzku, odstránenie stavu právnej neistoty v primeranej lehote právoplatným rozhodnutím o návrhu na zmenu rozhodnutia vydaného v pôvodnom konaní, a teda aplikovateľnosť čl. 48 ods. 2 ústavy v časti týkajúcej sa práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

7. Pri obnove konania podľa OSP môže byť základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy porušené len v štádiu po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o povolení obnovy konania.

Pretože o návrhu sťažovateľa na obnovu konania z 5. januára 2001 okresný súd nerozhodol právoplatne povolením obnovy konania, nemohlo uňho ani dôjsť k porušeniu označeného základného práva, a preto ústavný súd jeho sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

8. Zo základných ustanovení OSP vyplývajú pre súd okrem iného povinnosti postupovať tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana oprávnených záujmov účastníkov (§ 1) a aby občianske súdne konanie bolo jednou zo záruk zákonnosti a slúžilo na jej upevňovanie a rozvíjanie (§ 3).

Bolo by v rozpore aj s týmito povinnosťami, pokiaľ by napr. súd o návrhu účastníka na obnovu konania rozhodol povolením obnovy konania alebo zamietnutím návrhu so zbytočnými priet'ahmi. Aj v takom prípade však do úvahy prichádza porušenie zákonnosti, ale nie ústavnosti, ktorá je pod ochranou ústavného súdu v zmysle čl. 124 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. decembra 2002